

Singer Henik

Ezen a képen én vagyok, a csehszlovák katonaságnál kapott egyenruhámban. Ezt a képet küldtem Nagybereznára a családomnak. A kép egy katonai sátorban készült, valahol Csehszlovákiában. Azért maradhatott meg, mert a nővérem, mielőtt elvitték Ungvárról Auschwitzba, a házuk padlója alá elrejtette a családi fényképeket. Ez is köztük volt. A képeket akkor találtam meg, amikor rendbe hozattam a házat. Amikor fölszedték a padlót, előkerültek a képek. 1936-ban sorköteles szolgálatra hívtak be a csehszlovák hadseregbe. A gyalogsághoz lettem beosztva. Hadiszolgálatra képeztek minket ki -- folyamatos edzéseket, sportfoglalkozásokat tartottak nekünk, és volt elméleti oktatás. Kaszárnyában laktunk, ahol külön szobák voltak, mindegyikben nyolc-tíz ember lakott. Minden

szobában voltak ágyak, asztalok, székek, a falon könyvespolcok. Ruhásszekrények is voltak, mindenkinek jutott egy saját polc a személyes holmija számára. A kaszárnya mellett működött egy könyvtár, és a szabadidőben lehetett olvasni. A hadseregben minden felekezeti katona számára -- legyen az izraelita, katolikus vagy pravoszláv -- megtartották a vallási ünnepeket. A zsidóknak Pészahra maceszt hoztak a zsinagógából, a pravoszlávoknak húsvétra kalácsot sütöttek. A katonák fölkereshették a zsinagógát, a templomot. A kásrutot persze nem tartottuk, kénytelenek voltunk mindent megenni, amit adtak, de a többi dologban sikerült a zsidó szabályokat betartanom. A vallásosságot még támogatták is. Különböző nemzetiségű katonák laktak egy szobában velem. Rajtam kívül volt még egy zsidó a mi szobánkban, voltak csehek, voltak magyarok. De soha nem volt semmiféle konfliktus nemzetiségi alapon. A tiszték nagyon jóindulatúan viszonyultak a fiatal katonákhoz. A hadseregben nem fordult elő, hogy a felettesek visszaéltek volna a hatalmukkal a fiatal katonákkal szemben, kigúnyolták volna őket, mint ahogy azt a mai ukrán hadseregről hallani. Mi mindannyian teljes egésznek éreztük magunkat. A katonaság után, 1939-ben hazamentem, de akkorra ez már Magyarország volt. 1938-ban Kárpátalja ismét Magyarország fennhatósága alá került [Ekkor még nem került egész Kárpátalja magyar fennhatóság alá, csak Ungvár és Munkács környéke, amelyek az első bécsi döntéssel kerültek vissza átmenetileg Csehszlovákiától. Kárpátalját 1939 márciusában szállták meg a magyar csapatok. - A szerk.]. De ez már nem az a Magyarország volt, ahol a szüleim fiatalsága telt el, ez a fasiszta Magyarország volt. Akkor már háború dúlt Lengyelországban, Hitler csapatai elkezdték megsemmisíteni a lengyel zsidókat. Sok menekült érkezett Lengyelországból. Magyarország a hitleri Németország szövetségeseinek hirdette ki magát. Megkezdődött a Magyarországon élő zsidók üldözése. Zsidóellenes törvények sorát fogadták el [lásd: zsidótörvények Magyarországon]. A zsidóknak megtiltották, hogy vállalkozásokat, üzleteket birtokoljanak, mindent önként át kellett adniuk nem zsidóknak, máskülönben az állam kobozta el a tulajdonukat. Aztán bevezették a magyar útleveleket. Minden zsidónak be kellett bizonyítania, hogy Magyarország területén született, különben tudom is én, hova telepítették ki [lásd: KEOKH; Kamenyec-Podolszkij-i vérengzés]. Össze kellett gyűjteni az iratokat, igazolásokat. Az útleveleket Budapesten, Magyarország fővárosában adták ki. Oda kellett érte utazni, ez drága volt. A zsidóknak nem volt joguk állami tisztségeket betölteniük. Sokkal nehezebb lett az élet.